Vijenac 293

Likovnost

IZLOŽBA VASKA LIPOVCA VAL, GLIPTOTEKA HAZU, ZAGREB, 20. TRAVNJA — 20. SVIBNJA 2005.

Ritam valova

Metalne skulpture uglavnom su napravljene od sirova materijala, dok su neke od njih presvučene zaštitnim slojem boje koja poprima izgled valovite morske površine

U zagrebačkoj Gliptoteci ciklusom nam se skulptura nastalim unatrag dvije godine predstavio Vasko Lipovac. Ciklus skulptura nazvanih jednostavno Val ima zajedničke točke u morskom ritmiziranju. Dvadeset i šest skulptura, prostornih objekata, svojevrsnih valovitih instalacija umjetnika pozamašna opusa, nastalo je u doba fizičke krize, bolesti i oporavka. Umjetnički porivi nagnali su Lipovca da u takvu okružju stvori makete manjih dimenzija, prema kojima su napravljene izložene skulpture. Skulpture se grubo mogu podijeliti u dvije skupine: izvedene u metalu i izvedene u staklu. Vizualni eksperimenti kojima se Lipovac posebice bavi u ovom ciklusu izravno se nastavljaju na djelo Kocka oceana, nagrađeno Velikom nagradom na prošlogodišnjem Trijenalu akvarela. Lipovac nam je ovom izložbom i ciklusom ponudio hvatanje morskih valova i njihovo zamrzavanje, projekciju amplituda valova te prijenos oblika koje nam odaju krijeste valova kada se povlače morskom površinom i nestaju.

ODA MORSKOJ POVRŠINI

Glavne su osobitosti tih skulptura nizanje od dvije do osam ploha u prostor, s time da se one ni na koji način ne ponavljaju, nego se svaka za sebe, u nekom svom dijelu, razlikuje od druge. Nizanje ploha u prostor, strujanje prostora kroz skulpturu te varijacije koje se postižu različitim kutovima gledanja ne samo da daju strukturu skulpturama nego i prostoru u kojem se nalaze. Metalne skulpture uglavnom su napravljene od sirova materijala, dok su neke od njih presvučene zaštitnim slojem boje koja poprima izgled valovite morske površine. Razvedeni gornji bridovi metalnih skulptura svojom teksturom, isprekidanim, valovitim ili konkavno-konveksnim linijama u neku ruku interpretiraju morsku površinu u različitim vremenskim uvjetima, od bonace preko burina do tramuntane. Na takav način Lipovac kombinira linije svojih skulptura. U nekim su primjerima kutovi pojedinih ploha zakrivljeni prema prostoru ili u sličnim kombinacijama. Jedna se skulptura pak sastoji od površinske interpretacije vala s razigranim jezičcima koji izlaze iz vodoravne plohe.

Skulpture od stakla, unutar strogih pravokutnih i kvadratnih ploha što se prostorno ponavljaju, sadrže plavu boju u različitim varijantama i još različitijim tonovima. Gdjegod riječ je o bojenu staklu, a gdjegod o akvarelu na papiru koji je umetnut u te staklene okvire. Plave površine završavaju jednako metalnim skulpturama, isprekidano, prelomljeno ili valovito. Gradacija plave boje, od tamnijih ka svjetlijim ili obrnuto, te prostornost koja se različito oblikuje svakim korakom koji napravimo oko pojedine skulpture, daje nam

natruhe istančane scenografije koja nam se pred očima neprestano mijenja, a zapravo je statična. Optičke varijacije koje radi Lipovac dio su eksperimenta kojem je on kao umjetnik toliko sklon. Bezimene skulpture koje se nastavljaju jedna na drugu i čine zatvoreni ciklus ne mogu djelovati zasebno. Ili barem ne mogu tako dugoročno djelovati. njihov spoj odaje nam ukupnost igre u koju se Lipovac s tolikom strašću zadubio.

Kako u katalogu izložbe piše Lida Roje Depolo, ciklus ovih objekata valja sagledati kao nastavak umjetničkih istraživanja koje je Lipovac započeo pedesetih godina te vizualnih eksperimenata koje je radio sedamdesetih godina. Ciklus bismo mogli nazvati apstraktnim iako su sve morske konotacije, koje se protežu cjelokupnim Lipovčevim umjetničkim opusom, ma u kojem se mediju Lipovac izražavao, više nego očite. Segmenti spojeni u cjelinu iz jednostavnih ploha postaju složene cjeline, cjeline koje odaju temu kojoj je Lipovac toliko privržen kao čovjek s mora. Morske amplitude kao oblikovni elementi morske pučine koja se mijenja iz minute u minutu dovoljan su inspiracijski moment, inicijalni umjetnički trenutak iz kojega Lipovac crpe motive za ovaj ciklus. Ciklus koji hladnim materijalom metala i stakla odaje toplinu morskoga krajolika.

Marko Kružić